

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
" " _____ 2026-cı il

Fənn sillabusu

Ixtisasın şifri və adı: 6002013-Psixologiya

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Psixodiagnostika

Fənn proqramı: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N 6)

Kodu: İPFS-B08

Tədris ili: III (2025-2026) Semestr: VI

Tədris yükü: Cəmi: 180 saat. Auditoriya saati-60 (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, dərəcəsi və elmi adı: b/m Cəfərova Nahidə İbrahim qızı

E-mail ünvanı: nahide.ceferova@gmail.com

Məsləhət günləri və saati: 3 cü gün saat 12.20-13.20

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə.Məmmədov k. 19, LDU-nu 2saylı tədris binası

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat:

1. Nuriyev S.Ş., İbrahimova D.R. Təhsildə Sosial Psixoloji Xidmət Bakı 2016
2. Azərbaycan Respublikası Təhsil problemləri İnstitutu, Müasir təhsilin psixoloji problemləri, Bakı 2012
3. Çələbiyev N.Z., Təhsil sistemində psixoloji xidmət, Bakı 2008
4. Qurbanova L. Psixodiagnostikanın əsasları. Bakı-2009
5. Psixodiagnostikanın həyata keçirilməsi. Bakı-2020
6. Məktəb psixoloqunun stolüstü kitabı. Bakı-2022
7. Zeynalabdinova Ə. Məktəbdə psixoloji xidmətin praktik məsələləri. Bakı-2003

Əlavə ədəbiyyat:

8. Əliyev R.İ. Məktəbdə psixoloji xidmətin aktual məsələləri Bakı 2004

V. Prerekvizitlər:Fənnin tədrisindən öncə hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər:Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Psixodiagnostika fənni psixoloji xüsusiyyətlərin, fərdi-psixoloji fərqlərin, emosional vəziyyətlərin, şəxsiyyət keyfiyyətlərinin və idrak proseslərinin elmi əsaslarla ölçülməsi və qiymətləndirilməsi yollarını öyrədir. Fənn çərçivəsində psixodiagnostik metodların (testlər, sorğular, müşahidə, müsahibə və s.) nəzəri əsasları, tətbiq sahələri, etibarlılıq və keçirilik məsələləri, eləcə də diaqnostik nəticələrin interpretasiyası izah olunur. Psixodiagnostikanın klinik, təhsil, təşkilati və sosial psixologiyada istifadəsi xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır. Psixodiagnostika tədris kursu "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrası nəzdində psixoloji və pedaqoji yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi II tədris ilinin IV semestrində 60 saat (30 s. mühazirə 30 s seminar) nəzərdə tutulur. Kursun tədrisində ilk növbədə Psixodiagnostikanın mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlara yer verilir. Tələbələr

Psixodiaqnostika fənnini öyrənməklə zəruri biliklərə yiyələnəcəklər. Psixodiaqnostika fənninin əsas məqsədi Psixologiya ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə Psixodiaqnostikanın müasir problemlərinin həlli yollarını, eksperimentlərin planlaşdırılması, təşkil olunması və aparılması qaydalarını öyrətməkdir. Fənnin əsas məqsədi tələbələrdə psixodiaqnostikanın nəzəri və praktik əsasları haqqında sistemli bilik formalaşdırmaq, psixoloji diaqnostik metodlardan düzgün və etik şəkildə istifadə bacarığını inkişaf etdirməkdir. Bu məqsədlə tələbələrin:

- psixodiaqnostikanın əsas anlayış və prinsiplərini mənimsəməsi,
- müxtəlif psixodiaqnostik metod və testləri tanıması,
- diaqnostik nəticələri elmi əsaslarla təhlil və interpretasiya etməsi,
- psixoloji qiymətləndirmə prosesində etik normalara riayət etməsi,
- praktiki psixoloji fəaliyyət üçün ilkin peşəkar bacarıqlar qazanması nəzərdə tutulur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal – qənaətbəxş (E)
- 51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 60 saat. Mühazirə 30 saat , seminar 30 saat.

No	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1	Mövzu: Psixodiagnostikanın ümumi xarakteristikası Plan: 1. Psixodiagnostikanın predmeti və vəzifələri 2. Psixodiagnostikanın prinsipləri və məqsədləri 3. Psixodiagnostikanın sahələri Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	
2	Mövzu: Psixodiagnostikanın yaranması və inkişaf tarixi Plan: 1. Psixodiagnostikanın tarixinə qısa nəzər 2. Rusiyada psixodiagnostikanın formalaşması 3. İstedad testinin hazırlanması və bu sahədə tədqiqat aparılmasında ingilis psixoloqu F.Haltonun rolu Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	
3	Mövzu: Psixodiagnostikanın metodlar sistemi Plan: 1. Psixodiagnostikanın metodlarının təsnifatı və onların tətbiqi xüsusiyyətləri 2. Psixodiagnostik metodların qruplaşdırılma əlamətləri 3. Müşahidə, sənədlərin təhlili, sorğular 3. Eksperiment və onun növləri Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	
4.	Mövzu: Müasir psixoloji testlər və onların təsnifatı Plan: 1. Sadə testlər, test tapşırıqlar 2. Müasir psixoloji testlər haqqında 3. İntellekt testləri 4. Qabiliyyət və kreativ testlər Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	
5	Mövzu: Psixoloji testlərin məzmununa görə təsnifatı Plan: 1. Müvəffəqiyyət testləri 2. Şəxsiyyət testləri 3. Proyektiv testlər Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	
6	Mövzu: İnkişafın psixodiagnostikası Plan: 1. İnkişafın psixodiagnostikası haqqında ümumi məlumat 2. Psixodiagnostikanın keçirilməsinin etik-mənəvi tələbləri 3. İnkişafın psixodiagnostik metodlarının işlənmə və aprobasiyasının əsas mərhələləri Mənbə: [1,2,3,4,5.]	2	2	

7	<p>Mövzu: Uşağın inkişaf anamnezi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uşağın inkişaf anamnezi haqqında məlumat 2. Psixi anamnezin tərtibi sxemi 3. Psixi anamnezin tərtibində valideynlərlə ünsiyyətin yaradılması <p>Mənbə: [1,2,3,4,5.]</p>	2	2
8	<p>Mövzu: Anamnezin nəticələrinə uyğun psixodiagnostik metodlar</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anamnezin nəticələrinə uyğun psixodiagnostik metodların müəyyənləşdirilməsi 2. Müvafiq metodların müəyyənləşdirilməsi üçün əsaslar 3. Test metodu: Vekslerin "ümumi əqli inkişaf" testi <p>Mənbə: [1,2,3,4,5.]</p>	2	2
9	<p>Mövzu: Məktəbəqədər yaşlı uşaqların psixodiagnostikası üzrə işin sistemi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların psixoloji diaqnostikası üzrə işin sistemi 2. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların idrak proseslərinin diaqnostikası <p>Mənbə: [1,2,3,4,5]</p>	2	2
10	<p>Mövzu: Uşağın məktəbə psixoloji hazırlıq səviyyəsinin diaqnostikası</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Dördüncü artıqdır" metodikası 2. "Labirint" metodik vəsaiti 3. Məktəb kamilliyinin istiqaməti testi: A.Kern- Y. İrsek <p>Mənbə: [1,4,5,6,7]</p>	2	2
11	<p>Mövzu: Kiçik məktəblilərin psixodiagnostikası üzrə işin sistemi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kiçik məktəblilərin diqqət və hafizəsinin diaqnostikası 2. Kiçik yaşlı məktəblilərin təfəkkürünün diaqnostikası 3. Kiçik yaşlı məktəblilərin şəxsiyyət keyfiyyətlərinin diaqnostikası <p>Mənbə: [1,3,4,5,6,7]</p>	2	2
12	<p>Mövzu: Yeniyyətlərin psixoloji diaqnostikası</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yeniyyətlərin idrak proseslərinin diaqnostikası 2. Yeniyyətlərdə xarakterin aksentuasiyanın aşkara çıxarılması, (Şmişek test-sorgusu) 3. Yeniyyətlərdə aqressivliyin diaqnostikası <p>Mənbə: [1,3,4,5,6,7]</p>	2	2
13	<p>Mövzu: Şəxsiyyətin tədqiqi metodları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Şəxsiyyətin mənlilik şüurunun öyrənilməsi 2. İddia səviyyəsinin müəyyən edilməsi 3. Şəxsiyyətin psixohəndəsi fiqurlar vasitəsilə öyrənilməsi 4. Mövcud olmayan heyvan testi <p>Mənbə: [1,3,4,5,6,7]</p>	2	2
14	<p>Mövzu: Şəxsi keyfiyyətlərin psixodiagnostikası</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fərdi fərqlərin öyrənilməsi: H.Ayzenk sorgusu 2. Uşaqlarda istedad və qabiliyyətlərin psixodiagnostikası 3. Koqnitiv (idrak) proseslərinin və qabiliyyətlərin diaqnostikası 	2	2

15	4. Qabiliyyətlərin öyrənilməsi metodikas Mənbə: [1,3,4,5,6,7]			
	Mövzu: Şəxsiyyətlərarası münasibətlərin psixodiaqnostikas Plan: 1. Ailədə münasibətlərin diaqnostikas: "Mənim ailəm" metodikas 2. Şagirdlərarası münasibətlərin öyrənilməsi metodları Mənbə: [1,3,4,5,6,7]			
	Cəmi:60 saat	30s	30s	

XI. Fənn üzrə tələblər:

- Psixodiaqnostikanın məqsəd və vəzifələrini bilməlidir
- Psixodiaqnostikanın əsas anlayışlarını mənimsəməlidir
- Psixodiaqnostik işlərin aparılması prinsiplərini mənimsəməlidir
- Psixodiaqnostikada istifadə olunan çoxşaxəli psixoloji metodlar haqqında bitkin təsəvvürə malik olmalıdır.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- FTN 1. Psixodiaqnostikanın əsas anlayışlarını mənimsəyir və izah edir;
- FTN 2. Ayrı ayrı yaş dövrlərində psixi inkişafın diaqnostik meyarlarını təhlil edir;
- FTN 3. Psixoloji testlərin etibarlılıq meyarlarını izah edə bilir;
- FTN 4. Müxtəlif psixodiaqnostik metodlardan düzgün istifadə etməyi bacarır;
- FTN 5. Psixoloji testlərin nəticələrini təhlil edib interpretasiya edə bilir;
- FTN 6. Şəxsiyyət, idrak prosesləri, emosional vəziyyət və fərdi xüsusiyyətlərin diaqnostikasında istifadə olunan əsas metodları ayırd edə bilir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi:

XV. Fənn üzrə kollokvium sualları

I kollokvium sualları

1. Psixodiaqnostikanın predmeti və vəzifələri
2. Psixodiaqnostikanın prinsipləri və məqsədləri
3. Psixodiaqnostikanın sahələri
4. Psixodiaqnostikanın tarixinə qısa nəzər
5. Rusiyada psixodiaqnostikanın formalaşması
6. İstedad testinin hazırlanması və bu sahədə tədqiqat aparılmasında ingilis psixoloqu F.Haltonun rolu
7. Psixodiaqnostikanın metodlarının təsnifatı və onların tətbiqi xüsusiyyətləri
8. Psixodiaqnostik metodların qruplaşdırılma əlamətləri
9. Müşahidə, sənədlərin təhlili, sorğular
10. Eksperiment və onun növləri
11. Sadə testlər, test tapşırıqlar
12. Müasir psixoloji testlər haqqında
13. İntellekt testləri
14. Qabiliyyət və kreativ testlər
15. Şəxsiyyət testləri

II kollokvium sualları

1. İnkişafın psixodiagnostikası haqqında ümumi məlumat
2. Psixodiagnostikanın keçirilməsinin etik-mənəvi tələbləri
3. İnkişafın psixodiagnostik metodlarının işlənmə və aprobasiyasının əsas mərhələləri
4. Uşağın inkişaf anamnezi haqqında məlumat
5. Psixi anamnezin tərtibi sxemi
6. Psixi anamnezin tərtibində valideynlərlə ünsiyyətin yaradılması
7. Anamnezin nəticələrinə uyğun psixodiagnostik metodların müəyyənləşdirilməsi
8. Müvafiq metodların müəyyənləşdirilməsi üçün əsaslar
9. Test metodu: Vekslerin "ümumi əqli inkişaf" testi
10. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların psixoloji diaqnostikası üzrə işin sistemi
11. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların idrak proseslərinin diaqnostikası
12. Məktəb kamilliyinin istiqaməti testi: A.Kern- Y. İrasek
13. Kiçik məktəblilərin diqqət və hafizəsinin diaqnostikası
14. Kiçik yaşlı məktəblilərin təfəkkürünün diaqnostikası
15. Kiçik yaşlı məktəblilərin şəxsiyyət keyfiyyətlərinin diaqnostikası

XVI. İmtahan sualları

1. Psixodiagnostikanın predmeti və vəzifələri
2. Psixodiagnostikanın prinsipləri və məqsədləri
3. Psixodiagnostikanın sahələri
4. Psixodiagnostikanın tarixinə qısa nəzər
5. Rusiyada psixodiagnostikanın formalaşması
6. İstedad testinin hazırlanması və bu sahədə tədqiqat aparılmasında ingilis psixoloqu F.Haltonun rolu
7. Psixodiagnostikanın metodlarının təsnifatı və onların tətbiqi xüsusiyyətləri
8. Psixodiagnostik metodların qruplaşdırılma əlamətləri
9. Müşahidə, sənədlərin təhlili, sorğular
10. Eksperiment və onun növləri
11. Sadə testlər, test tapşırıqlar
12. Müasir psixoloji testlər haqqında
13. İntellekt testləri
14. Qabiliyyət və kreativ testlər
15. Müvəffəqiyyət testləri
16. Şəxsiyyət testləri
17. Proyektiv testlər
18. İnkişafın psixodiagnostikası haqqında ümumi məlumat
19. Psixodiagnostikanın keçirilməsinin etik-mənəvi tələbləri
20. İnkişafın psixodiagnostik metodlarının işlənmə və aprobasiyasının əsas mərhələləri
21. Uşağın inkişaf anamnezi haqqında məlumat
22. Psixi anamnezin tərtibi sxemi
23. Psixi anamnezin tərtibində valideynlərlə ünsiyyətin yaradılması
24. Anamnezin nəticələrinə uyğun psixodiagnostik metodların müəyyənləşdirilməsi
25. Müvafiq metodların müəyyənləşdirilməsi üçün əsaslar
26. Test metodu: Vekslerin "ümumi əqli inkişaf" testi
27. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların psixoloji diaqnostikası üzrə işin sistemi
28. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların idrak proseslərinin diaqnostikası
29. Məktəb kamilliyinin istiqaməti testi: A.Kern- Y. İrasek
30. Kiçik məktəblilərin diqqət və hafizəsinin diaqnostikası

31. Kiçik yaşlı məktəblilərin təfəkkürünün diaqnostikası
32. Kiçik yaşlı məktəblilərin şəxsiyyət keyfiyyətlərinin diaqnostikası
33. Yeniyetmələrin idrak proseslərinin diaqnostikası
34. İddia səviyyəsinin müəyyən edilməsi
35. Fərdi fərqlərin öyrənilməsi: H.Ayzenk sorğusu
36. Uşaqlarda istedad və qabiliyyətlərin psixodiaqnostikası
37. Koqnitiv (idrak) proseslərinin və qabiliyyətlərin diaqnostikası
38. Qabiliyyətlərin öyrənilməsi metodikası
39. Ailədə münasibətlərin diaqnostikası: "Mənim ailəm" metodikası
40. Şagirdlərarası münasibətlərin öyrənilməsi metodları

S/f Psixodiaqnostika fənninin sillabusu 6002013-Psixologiya ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №06).

Fənn müəllimi:

b/m N.İ. Cəfərova

Kafedra müdiri:

dos. A.X. Əliyev